

Công cụ đánh giá tại chỗ để xác định các Khu vực có Biện pháp Bảo tồn Hiệu quả khác (OECMs)

ỦY BAN TOÀN CẦU VỀ CÁC KHU BẢO VỆ CỦA IUCN

Phiên bản 2.0 | tháng 5 năm 2022 (Dự thảo)

IUCN/WCPA 2022. Công cụ tại chỗ để xác định các Khu vực có Biện pháp Bảo tồn Hiệu quả khác (OECMs).

Nhóm tác giả hoan nghênh các ý kiến đóng góp về việc áp dụng và cải tiến công cụ này, chi tiết xin gửi về: harry.Jonas@wwfus.org; kathy.s.mackinnon@gmail.com; daniel.marnewick@iucn.org

MỞ ĐẦU

Công cụ đánh giá tại hiện trường cho phép người dùng **xác định một khu vực cụ thể có đủ điều kiện trở thành một "Khu vực có Biện pháp Bảo tồn Hiệu quả khác" (OECM)** hay không, bằng cách đánh giá khu vực đó theo các tiêu chí, định nghĩa của CBD (quyết định 14/8 của CBD) và hướng dẫn của IUCN. Công cụ là phụ lục của Báo cáo kỹ thuật IUCN-WCPA về OECM (xem các tài liệu tham khảo chính bên dưới), bao gồm các định nghĩa và giải thích về mối quan hệ giữa các tiêu chí của CBD với các tiêu chí được sử dụng trong công cụ này.

Công cụ đánh giá bao gồm ba bước trong đó Bước 1 và bước 2 có thể được thực hiện đồng thời hoặc lần lượt không cần theo thứ tự. Bước 1 và 2 phải được hoàn thành trước khi thực hiện bước 3.

- **Bước 1: Tiến hành sàng lọc** dựa trên những thông tin cơ bản về khu vực để xác định xem khu vực đó có phải là một OECM tiềm năng hay không.
- **Bước 2: Lấy ý kiến** của Chính quyền các cấp, các cơ quan có thẩm quyền và chủ sở hữu. Chỉ khi có sự nhất trí của các đơn vị trên mới tiến hành các bước đánh giá tiếp theo.
- **Bước 3: Tiến hành đánh giá đầy đủ** dựa trên các tiêu chí đánh giá để xác định khu vực đó có đáp ứng định nghĩa về OECM không.

Các cơ quan chính quyền, các cơ quan có thẩm quyền hoặc bất kỳ bên liên quan khác có kiến thức về khu vực đều có thể sử dụng công cụ đánh giá này. Sàng lọc (bước 1) được thực hiện như một hoạt động đánh giá sơ bộ. Lấy ý kiến đồng thuận cho việc đánh giá đầy đủ (bước 2) phải được chính quyền, người dân bản địa và cộng đồng địa phương - là những đối tượng sử dụng, được công nhận hoặc có quyền sở hữu khu vực, và những cơ quan có thẩm quyền quan trọng khác đồng ý trước khi tiến hành quá trình đánh giá đầy đủ (bước 3). Bước đánh giá đầy đủ nên được thực hiện với sự tham vấn với các bên liên quan và các chuyên gia, ví dụ thông qua việc thành lập nhóm đánh giá và tổ chức hội thảo với các bên liên quan.

Tài liệu tham khảo chính để biết thêm thông tin:

1. Quyết định của CBD về các khu bảo vệ và các Khu vực có Biện pháp Bảo tồn Hiệu quả khác (xem cụ thể tại Khoản 2 và Phụ lục III). <http://www.cbd.int/doc/decisions/cop-14/cop-14-dec-08-en.pdf>
2. IUCN-WCPA (2019) *Xác định và báo cáo về các Khu vực có Biện pháp Bảo tồn Hiệu quả khác*. Gland, Thụy Sĩ: Báo cáo kỹ thuật của IUCN về các khu bảo tồn, Kỳ số 3. Công cụ này là một phụ lục của báo cáo kỹ thuật. <https://www.iucn.org/commissions/world-commission-protected-areas/our-work/oecms/oecm-guidelines-and-reports>
3. UNEP-WCMC (2019). Sổ tay hướng dẫn sử dụng Cơ sở Dữ liệu Toàn cầu về các Khu bảo tồn và cơ sở dữ liệu toàn cầu về các biện pháp bảo tồn theo khu vực hiệu quả khác: 1.6. UNEP-WCMC: Cambridge, Vương quốc Anh. <http://wcmc.io/WDPManual>
4. Thông tin thêm và tài liệu đào tạo có trên trang web của Nhóm chuyên gia WCPA OECM, <https://www.iucn.org/commissions/world-commission-protected-areas/our-work/oecms>

BƯỚC 1: SÀNG LỌC - XÁC ĐỊNH MỘT OECM TIỀM NĂNG

1.1. MỤC ĐÍCH

Bước 1: Tổng hợp thông tin cơ bản và đánh giá nhanh một khu vực có đủ điều kiện trở thành một OECM tiềm năng dựa trên hai tiêu chí sàng lọc. Để đủ điều kiện, một khu vực phải thỏa mãn cả hai tiêu chí sàng lọc này.

1.2. THÔNG TIN CẦN THIẾT

Thông tin cơ bản về khu vực có thể được tổng hợp theo bảng sau:

THÔNG TIN CẦN CÓ	DỮ LIỆU VỀ KHU VỰC
Tên khu vực: <ul style="list-style-type: none">Tên địa phươngTên tiếng Anh	
Vị trí: <ul style="list-style-type: none">Quốc gia(Các) đơn vị hành chính cấp địa phươngMô tả khác về khu vực (ví dụ: tên sông, núi, khu vực)	
Danh hiệu đã được công nhận: <ul style="list-style-type: none">Liệt kê tất cả các danh hiệu mà khu vực đó đã được công nhận ở cấp địa phương hoặc quốc gia, ví dụ: khu rừng đặc dụng hoặc được bảo vệ, địa điểm tâm linh...Liệt kê tất cả các danh hiệu được công nhận ở cấp quốc tế liên quan đến giá trị đa dạng sinh học của khu vực	
Hiện trạng quản trị hoặc quản lý của khu vực: <ul style="list-style-type: none">Liệt kê các bên liên quan chính tham gia vào hoạt động quản trị, quản lý và sử dụng tài nguyên tại khu vực đánh giá, bao gồm cơ quan chính phủ, khu vực tư nhân và cộng đồng hoặc những đối tượng khác	
Các tổ chức/nhóm hoặc cá nhân thực hiện quá trình sàng lọc: <ul style="list-style-type: none">Tên, địa chỉ và thông tin liên hệ	
Ngày tiến hành sàng lọc	
(Các) giá trị đa dạng sinh học: <ul style="list-style-type: none">Liệt kê các giá trị đa dạng sinh học quan trọng chính của khu vực (xem tiêu chí 2 khi thực hiện công việc liệt kê)	

1.3. ĐÁNH GIÁ SÀNG LỌC

NỘI DUNG SÀNG LỌC	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 1: Khu vực này <u>không phải</u> là một khu bảo vệ (PA)</p>	<p>Khu vực có nằm hoàn toàn BÊN NGOÀI bất kỳ khu bảo vệ nào hiện được chính phủ quốc gia công nhận không?</p>	<p>☐ Có (Khu vực này không phải là một Khu bảo vệ được công nhận và không chồng lấn với một Khu bảo vệ được công nhận)</p> <p>☐ Không (Khu vực này là một Khu bảo vệ được công nhận hoặc chồng lấn với một Khu bảo vệ được công nhận)</p>	<p><i>Cung cấp thông tin ngắn gọn để minh chứng cho đáp án</i></p>
<p>Hướng dẫn về Tiêu chí 1:</p> <p>Định nghĩa, việc công nhận và báo cáo về các khu bảo vệ phụ thuộc vào quy định của mỗi quốc gia và có sự khác biệt giữa các quốc gia. Do đó:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nếu một khu vực KHÔNG được chính phủ quốc gia công nhận là một khu bảo vệ (PA), thì khu vực đó có thể là một OECM tiềm năng. • Nếu một khu vực chồng lấn một phần với khu bảo tồn được chính phủ quốc gia công nhận, thì phần khu vực nằm <u>ngoài</u> khu bảo vệ có thể là một OECM tiềm năng. • Các khu bảo tồn tư nhân, lãnh địa và khu vực được bảo tồn bởi người dân bản địa, cộng đồng địa phương và các khu bảo vệ được chỉ định bởi các cơ quan khác (ví dụ: chính quyền địa phương) có thể là OECM tiềm năng nếu chúng KHÔNG được chính phủ quốc gia công nhận là khu bảo vệ. • Nếu một khu vực đáp ứng định nghĩa của IUCN về khu bảo vệ, nhưng không được chính phủ quốc gia công nhận là khu bảo vệ, thì đó có thể là một OECM tiềm năng. • Nếu một khu vực được đề xuất là khu bảo vệ, nhưng chưa được chính phủ quốc gia công nhận, thì đó có thể là một OECM tiềm năng. • Việc công nhận một khu vực là một Khu bảo vệ hoặc OECM có thể được cập nhật trong tương lai để phù hợp với những thay đổi về trạng thái bảo tồn. <p>Thông tin thêm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thông tin có thể có sẵn từ các cơ sở dữ liệu và tài liệu quốc gia (ví dụ: Chiến lược và Kế hoạch hành động đa dạng sinh học quốc gia). Các khu bảo tồn đã được báo cáo cho Cơ sở dữ liệu toàn cầu về các khu bảo tồn (WDPA) có trên trang web Bảo vệ Hành tinh https://www.protectedplanet.net/en. 			

NỘI DUNG SÀNG LỌC	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 2: Khu vực có khả năng hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng</p>	<p>Dựa trên các thông tin sẵn có cho thấy khu vực hỗ trợ ít nhất một trong các giá trị đa dạng sinh học quan trọng sau đây không?</p> <p>(a) các loài và hệ sinh thái quý hiếm, bị đe dọa hoặc nguy cấp</p> <p>(b) các hệ sinh thái tự nhiên ít đại diện trong mạng lưới các khu bảo vệ</p> <p>(c) mức độ toàn vẹn hoặc tính toàn vẹn sinh thái cao</p> <p>(d) những quần thể chính của các loài hoặc hệ sinh thái có phạm vi phân bố giới hạn</p> <p>(e) các quần hợp loài quan trọng ví dụ như khu vực đẻ trứng, sinh sản hoặc kiếm ăn</p> <p>(f) Có tầm quan trọng đối với tính kết nối sinh thái, chẳng hạn như một phần của mạng lưới các khu vực trong cảnh quan trên đất liền hoặc trên biển</p>	<p>☐ Có</p> <p>☐ Không</p>	<p>Tóm tắt ngắn gọn thông tin minh chứng cho đáp án</p>

Hướng dẫn về Tiêu chí 2:

- Ở giai đoạn sàng lọc này, người đánh giá nên chọn đáp án 'có' nếu có khả năng được chấp nhận là khu vực có hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng. Trong trường hợp cần thiết, bằng chứng bổ sung và ý kiến chuyên gia được sử dụng để khẳng định sự hiện diện của các giá trị đa dạng sinh học quan trọng trong quá trình đánh giá đầy đủ (Bước 3).
- 'Khả năng được chấp nhận' nghĩa là, ví dụ, có báo cáo về các giá trị đa dạng sinh học quan trọng, hoặc phân tích cho thấy có khả năng hiện diện các giá trị đa dạng sinh học, ví dụ nếu hình ảnh vệ tinh cho thấy có sinh cảnh còn nguyên vẹn trong phạm vi phân bố của các loài hoặc hệ sinh thái bị đe dọa.
- Nếu một khu vực đã được công nhận là khu vực được bảo tồn ở cấp độ quốc tế (ví dụ: là Vùng Đa dạng Sinh học Trọng yếu, hoặc Khu vực Biển có Ý nghĩa Sinh thái hoặc Sinh học) thì đó có thể được xem là có khả năng hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng và có thể là một **OECM tiềm năng**.

Các khu vực đáp ứng hướng dẫn theo tiêu chí 4 có thể là OECM tiềm năng

Thông tin về đa dạng sinh học được liệt kê trong tài liệu hướng dẫn tiêu chí 4

1.4. CÁC BƯỚC TIẾP THEO

- Nếu đáp án cho cả hai tiêu chí là 'Có', khu vực này là một **OECM tiềm năng**. Bước tiếp theo sẽ là lấy ý kiến đồng thuận để thực hiện đánh giá đầy đủ (bước 2), nếu chưa có sự đồng thuận này.
- Nếu đáp án cho một trong hai tiêu chí là 'Không', khu vực này **KHÔNG phải là một OECM tiềm năng**. Không tiếp tục tiến hành việc đánh giá, tuy nhiên xem hướng dẫn về đánh giá lại tại Mục 3.3.3.

BƯỚC 2: ĐỒNG THUẬN ĐỂ TIẾN HÀNH ĐÁNH GIÁ ĐẦY ĐỦ

2.1. MỤC ĐÍCH

Đảm bảo rằng các cơ quan chính quyền, người dân bản địa, cộng đồng địa phương và những cơ quan có thẩm quyền quan trọng khác nhận thức và đồng thuận với việc đánh giá đầy đủ OECM. Nếu cần, có thể lấy ý kiến đồng thuận theo hai giai đoạn: đồng thuận để tiến hành việc đánh giá và đồng thuận về việc công nhận khu vực đó là OECM nếu đủ điều kiện.

2.2. THÔNG TIN CẦN THIẾT

THÔNG TIN CẦN CÓ	DỮ LIỆU VỀ KHU VỰC
Tên của cơ quan quản trị chính và thông tin liên hệ <ul style="list-style-type: none">Cơ quan quản trị chính được giao nhiệm vụ ra quyết định về việc quản lý và sử dụng khu vựcCơ quan quản trị có thể là chính phủ, các tổ chức liên chính phủ khu vực, các tổ chức tư nhân, người dân bản địa, cộng đồng địa phương, các hội nhóm hoặc kết hợp các nhóm trên.	
Tên của (các) cơ quan quản lý (nếu cơ quan này khác với cơ quan quản trị) và thông tin liên hệ <ul style="list-style-type: none">Cơ quan quản lý có thể là chính phủ, tổ chức liên chính phủ khu vực, các tổ chức tư nhân, người dân bản địa, cộng đồng địa phương, các hội nhóm hoặc kết hợp các nhóm trên.	
Tên và thông tin liên lạc của bất kỳ người dân bản địa hoặc cộng đồng địa phương nào có quyền sở hữu hoặc các quyền lợi đối với khu vực.	
Tên và thông tin liên hệ của bất kỳ cơ quan có thẩm quyền hoặc bên liên quan quan trọng khác có liên quan đến quá trình đánh giá.	
Hồ sơ của quá trình tham vấn <ul style="list-style-type: none">Ngày và thông tin về các cuộc họp quan trọng và các sự kiện khác trong quá trình đánh giáHồ sơ về sự tham gia và đồng thuận của (các) cơ quan quản trị và cơ quan quản lý, người dân bản địa, cộng đồng địa phương và những cơ quan có thẩm quyền khác, bao gồm bất kỳ điều khoản đã được đồng ý về việc đánh giá	

2.3. LẤY Ý KIẾN VÀ LẬP HỒ SƠ VỀ SỰ ĐỒNG THUẬN

Nếu tổ chức/nhóm/cá nhân chủ trì việc đánh giá không phải là cơ quan quản trị chính, thì phải có sự đồng ý bằng văn bản của cơ quan quản trị chính đối với toàn bộ quá trình đánh giá OECM và văn bản này phải được lưu hồ sơ.

Nếu đây là khu vực được người dân bản địa hoặc cộng đồng địa phương sử dụng, sở hữu hoặc có quyền sở hữu, cần tiếp nhận và lưu hồ sơ với sự đồng thuận từ phía người dân dựa trên nguyên tắc tự nguyện, được báo trước và được cung cấp thông tin (FPIC), với sự tham gia của các đại diện hợp pháp đại diện cho người dân bản địa hoặc cộng đồng địa phương. Những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan khác cũng có thể có quyền được tham vấn theo quy định của quốc gia và địa phương.

Hồ sơ về sự đồng thuận phải bao gồm mọi điều kiện đã được thống nhất giữa các bên, chẳng hạn như các yêu cầu cụ thể về việc tham gia hoặc xem xét góp ý trước khi hoàn thiện.

Những nội dung khác về quá trình FPIC có tại <https://www.forestpeoples.org/en/lands-forests-territories-law-policy-global-finance-trade/training-tool/2017/resources-free-prior>.

2.4. CÁC BƯỚC TIẾP THEO

Một OECM tiềm năng đã đáp ứng các tiêu chí sàng lọc (bước 1) và khi (các) cơ quan quản trị chính, người dân bản địa, cộng đồng địa phương và cơ quan có thẩm quyền quan trọng đồng ý cho tiến hành đánh giá đầy đủ, sẽ được coi là 'ứng viên OECM'. Ứng viên OECM phải được đánh giá đầy đủ theo các tiêu chí của OECM (bước 3)

BƯỚC 3: ĐÁNH GIÁ ĐẦY ĐỦ - CÔNG NHẬN MỘT OECM

3.1. XÁC ĐỊNH VÀ BẢO TỒN GIÁ TRỊ ĐA DẠNG SINH HỌC CỦA KHU VỰC

3.1.1. MỤC ĐÍCH

Quá trình sàng lọc (bước 1, tiêu chí 2) xác định một khu vực có khả năng có giá trị đa dạng sinh học quan trọng. Bước này yêu cầu khẳng định tất cả các giá trị đa dạng sinh học quan trọng dựa trên thông tin có sẵn, xác nhận công tác quản trị và quản lý duy trì được các giá trị đa dạng sinh học và giải quyết các mối đe dọa đối với khu vực.

3.1.2. THÔNG TIN CẦN THIẾT

THÔNG TIN CẦN CÓ	DỮ LIỆU VỀ KHU VỰC
<p>Ranh giới của khu vực:</p> <ul style="list-style-type: none">Mô tả cách thức xác định ranh giới của khu vực (ví dụ: có liên quan đến các ranh giới tự nhiên, theo phong tục, dựa trên kết quả khảo sát hoặc ranh giới hành chính)Mô tả liệu ranh giới có được lập bản đồ hay không và liệu bản đồ có được công khai hay khôngMô tả liệu ranh giới có được phân định không	
<p>Kích thước và đặc điểm:</p> <ul style="list-style-type: none">Ghi lại diện tích của khu vực nếu cóMô tả kích thước và đặc điểm của khu vực đó phù hợp như thế nào đối với việc bảo tồn các giá trị đa dạng sinh học quan trọng của nóMô tả tầm quan trọng của khu vực trong việc kết nối các khu vực có giá trị đa dạng sinh học quan trọng khácMô tả tiềm năng của khu vực là một phần của mạng lưới các khu vực cùng có vai trò hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng	
<p>Khẳng định về các giá trị đa dạng sinh học:</p> <p>Tổng hợp tất cả thông tin có sẵn chứng minh rằng khu vực này hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng (xem tiêu chí 4 về danh mục các giá trị đa dạng sinh học), chẳng hạn như:</p> <ul style="list-style-type: none">Những báo cáo uy tín từ các nguồn đáng tin cậy, bao gồm cả kiến thức truyền thống có liên quanÝ kiến từ các chuyên gia có liên quan	

THÔNG TIN CẦN CÓ	DỮ LIỆU VỀ KHU VỰC
<p>Các dịch vụ hệ sinh thái và các giá trị văn hóa, tinh thần và giá trị kinh tế của khu vực:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liệt kê các giá trị khác của khu vực 	
<p>Các mối đe dọa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liệt kê bất kỳ hoạt động nào đang diễn ra hoặc được đề xuất có thể đe dọa đến đa dạng sinh học của khu vực • Mô tả mức độ công tác quản trị và quản lý của khu vực có thể tác động để giảm thiểu hoặc ngăn chặn các hoạt động này gây tổn hại đến giá trị đa dạng sinh học 	
<p>Các mục tiêu dài hạn và giá trị đa dạng sinh học:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mô tả các mục tiêu dài hạn đối với khu vực do (các) cơ quan quản trị xác định (ví dụ: duy trì nguồn nước; sản xuất/khai thác bền vững các sản phẩm hoang dã; bảo tồn các giá trị tinh thần) • Mô tả mối liên kết giữa các mục tiêu dài hạn của khu vực với việc bảo tồn các giá trị đa dạng sinh học quan trọng của khu vực 	
<p>Các hoạt động quản lý và giá trị đa dạng sinh học:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mô tả các hoạt động quản lý ngắn hạn chính (ví dụ: bảo vệ, kiểm soát khai thác, phục hồi) • Mô tả mối liên kết giữa các hoạt động quản lý với việc bảo tồn các giá trị đa dạng sinh học quan trọng của khu vực 	

3.1.3. ĐÁNH GIÁ

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 3: khu vực này là một khu vực được phân định về mặt địa lý</p>	<p>Khu vực này có ranh giới rõ ràng không?</p>	<p>☐ Có ☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần ☐ Không</p>	<p><i>Cung cấp thông tin ngắn gọn nhằm minh chứng cho đáp án</i></p>
<p>Hướng dẫn về Tiêu chí 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Một khu vực có thể được xác định bởi giới hạn của các sinh cảnh, đặc điểm địa lý, ranh giới theo phong tục hoặc ranh giới hành chính. • Một khu vực có thể bao gồm các hệ sinh thái trên đất liền, nước ngọt và biển hoặc kết hợp. • Kích thước và đặc điểm của khu vực phải phù hợp tối đa đối với việc quản lý và duy trì các giá trị đa dạng sinh học quan trọng. Khu vực phải đủ lớn để hỗ trợ các quần thể có khả năng phát triển của các loài quan trọng và cho phép các hệ sinh thái tự duy trì, hoặc khu vực có thể là một phần của một tập hợp lớn hơn các khu vực đáp ứng điều kiện này. • Các ranh giới ngoài của khu vực không nhất thiết phải được đánh dấu một cách hữu hình, nhưng những ranh giới này nên được lập bản đồ, nếu có thể ở dạng kỹ thuật số để có thể gửi dữ liệu tới Cơ sở dữ liệu toàn cầu về OECM (WD-OECM). 			

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 4: khu vực này được khẳng định có vai trò hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng</p>	<p>Thông tin có sẵn có <u>khẳng định</u> khu vực này hỗ trợ <u>ít nhất</u> một trong các giá trị đa dạng sinh học quan trọng sau đây không?</p> <p>(a) các loài và hệ sinh thái quý hiếm, bị đe dọa hoặc nguy cấp</p> <p>(b) các hệ sinh thái tự nhiên ít đại diện trong mạng lưới các khu bảo vệ</p> <p>(c) mức độ toàn vẹn hoặc tính toàn vẹn sinh thái cao</p> <p>(d) quần thể chính của các loài hoặc hệ sinh thái có phạm vi phân bố giới hạn</p> <p>(e) các quần hợp loài quan trọng ví dụ như khu vực đẻ trứng, sinh sản hoặc kiếm ăn</p> <p>(f) có vai trò quan trọng đến tính kết nối của sinh thái, là một phần của mạng lưới các khu vực trong một cảnh quan trên đất liền hoặc trên biển</p>	<p>☐ Có</p> <p>☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần</p> <p>☐ Không</p>	<p>Tóm tắt ngắn gọn thông tin minh chứng cho đáp án</p>
<p>Hướng dẫn về Tiêu chí 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> Việc khẳng định các giá trị đa dạng sinh học quan trọng có thể có được từ các báo cáo và nguồn đáng tin cậy bao gồm cả những đối tượng nắm giữ tri thức bản địa và truyền thống, hoặc ý kiến của các chuyên gia có liên quan, được tư liệu hóa lại như một phần của quá trình đánh giá. Nếu có thể, bằng chứng được ghi nhận phải chỉ ra rằng khu vực có tiềm năng bảo tồn tại chỗ các quần thể và các hệ sinh thái có thể phát triển được. Một khu vực đã đạt được tiến bộ đáng kể trong việc phục hồi hoặc tái nhập lại các giá trị đa dạng sinh học quan trọng có thể là một OECM. Một khu vực có các giá trị đa dạng sinh học quan trọng đồng thời có các dịch vụ hệ sinh thái quan trọng và các giá trị văn hóa/tinh thần/kinh tế có thể là một OECM, với điều kiện việc quản trị và quản lý các giá trị khác này không có tác động tiêu cực đến đa dạng sinh học. Các giá trị đa dạng sinh học quan trọng có thể là các loài được thuần hóa và các giống cây trồng trong sinh cảnh tự nhiên của chúng. <p>Thông tin về đa dạng sinh học bao gồm những nguồn sau (đây không phải là danh sách bắt buộc cũng không phải là danh sách đầy đủ):</p> <ul style="list-style-type: none"> Thông tin thêm về các tiêu chí đa dạng sinh học quan trọng có trong Báo cáo kỹ thuật IUCN-WCPA OECM, Hộp 4, trang 7 			

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<ul style="list-style-type: none"> • Thông tin về các khu vực được đưa vào danh mục các Vùng Đa dạng Sinh học Trọng yếu ở bảng dữ liệu KBA https://www.keybiodiversityareas.org/kba-data • Thông tin về các khu vực đã được đưa vào danh mục EBSA có tại https://www.cbd.int/ebsa/ • Thông tin về các loài được xếp hạng 'bị đe dọa' có trong Danh lục đỏ của IUCN về các loài bị đe dọa https://www.iucnredlist.org/ • Thông tin về các hệ sinh thái được xếp hạng 'bị đe dọa' nằm trong Danh lục đỏ của IUCN về các hệ sinh thái bị đe dọa https://www.iucn.org/theme/ecosystem-manager/our-work/red-list-ecosystems • Đối với các tiêu chí phụ (c, d và e), các tiêu chí cho Vùng Đa dạng Sinh học Trọng yếu có thể phù hợp https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2020-033-En.pdf • Hệ thống phân loại hệ sinh thái có trên trang web phân loại hệ sinh thái toàn cầu của IUCN https://global-ecosystems.org/ 			

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
Tiêu chí 5: Các hoạt động đe dọa đến các giá trị đa dạng sinh học của khu vực được ngăn chặn hoặc giảm thiểu	Cơ quan quản trị và quản lý khu vực có năng lực và thẩm quyền điều chỉnh các hoạt động đe dọa đến giá trị đa dạng sinh học quan trọng không?	☐ Có ☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần ☐ Không	Tóm tắt ngắn gọn thông tin mình chứng cho đáp án

Hướng dẫn về Tiêu chí 5:

Những trường hợp sau đây **có thể là một OECM**:

- một khu vực mà đơn vị quản lý đang giải quyết các mối đe dọa;
- một khu vực mà đơn vị quản lý có khả năng giải quyết các mối đe dọa và có khả năng tránh được thiệt hại nghiêm trọng đối với giá trị đa dạng sinh học của khu vực;
- một khu vực có các công cụ pháp lý hoặc các biện pháp hiệu quả khác (chẳng hạn như luật tục hoặc các thỏa thuận ràng buộc với chủ đất) để giải quyết các mối đe dọa;
- một khu vực mà hoạt động quản lý được thực hiện theo truyền thống bền vững hay gây ít tác động đối với các nguồn tài nguyên thiên nhiên, phù hợp với việc bảo tồn các giá trị đa dạng sinh học quan trọng;
- một khu vực không có mối đe dọa nghiêm trọng được xác định trong hiện tại hoặc trong tương lai.

Những trường hợp sau đây **có thể không phải là OECM**:

- một khu vực đang gặp phải các mối đe dọa nghiêm trọng, tức thời đối với giá trị đa dạng sinh học của nó mà đơn vị quản lý không thể giải quyết được;
- một khu vực trải qua các hoạt động quy mô công nghiệp gây tổn hại đến môi trường (chẳng hạn như canh tác nông nghiệp, hoạt động thủy sản, lâm nghiệp bằng phương thức công nghiệp, hoạt động khoáng sản, khai thác dầu mỏ và khí đốt, và hoạt động phát triển cơ sở hạ tầng quy mô lớn), cho dù các hoạt động gây tổn hại đến môi trường diễn ra bên trong hay bên ngoài khu vực (ngoại trừ các khu vực được dành riêng để bảo tồn lâu dài trong các khu vực đó). Lưu ý rằng các khu vực được 'quản lý bền vững' ở quy mô công nghiệp phải được báo cáo theo các mục tiêu phù hợp của Khung Đa dạng Sinh học Toàn cầu năm 2020 - xem Báo cáo kỹ thuật OECM của IUCN-WCPA trang 10, Hộp 6 và phần 3.5.

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 6: Việc quản trị và quản lý của khu vực đem lại kết quả về bảo tồn nguyên vị các giá trị đa dạng sinh học quan trọng</p>	<p>Việc quản trị và quản lý khu vực có bảo tồn các giá trị đa dạng sinh học quan trọng của khu vực không?</p>	<p>☐ Có ☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần ☐ Không</p>	<p>Tóm tắt ngắn gọn thông tin minh chứng cho đáp án</p>

Hướng dẫn về Tiêu chí 6:

Những trường hợp sau đây **có thể là một OECM**:

- một khu vực nơi hoạt động quản lý đem lại hiệu quả bảo tồn đa dạng sinh học, mặc dù bảo tồn không phải là mục tiêu chính (mục tiêu này có thể là 'bảo tồn thứ cấp' hoặc 'gián tiếp' - xem Báo cáo kỹ thuật của IUCN-WCPA về các OECM, hộp 1);
- một khu vực được dành riêng vĩnh viễn cho mục đích bảo tồn trong một khu nhượng quyền/đồn điền công nghiệp, miễn là nó đủ lớn (xem hướng dẫn cho tiêu chí 3) để bảo vệ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng.
- một khu vực được quản lý theo một dịch vụ hệ sinh thái cụ thể (ví dụ, để duy trì một lưu vực sông), miễn là việc quản lý đối với dịch vụ hệ sinh thái không tác động tiêu cực đến các giá trị đa dạng sinh học quan trọng;
- một khu vực được quản lý vì các giá trị và hoạt động về văn hóa, tinh thần, kinh tế xã hội và các giá trị và hoạt động khác của địa phương, miễn là các hoạt động và việc quản lý này không tác động tiêu cực đến các giá trị đa dạng sinh học quan trọng;
- một khu vực mà việc quản lý không nhằm mục tiêu bảo tồn đa dạng sinh học, nhưng các giá trị đa dạng sinh học của khu vực đó vẫn được bảo vệ (ví dụ: một đặc khu vực quân sự);
- một khu vực đã đạt được tiến bộ đáng kể trong việc phục hồi hoặc tái lập các giá trị đa dạng sinh học quan trọng.

Những trường hợp sau đây **có thể không phải là OECM**:

- một khu vực mà hoạt động quản lý tập trung vào việc bảo tồn một loài hoặc một nhóm loài, trừ khi hoạt động quản lý này bao gồm cả hoạt động bảo tồn nguyên vị và do đó cũng có tác dụng bảo vệ toàn bộ hệ sinh thái;
- một khu vực có kế hoạch phục hồi hoặc tái lập các giá trị đa dạng sinh học, nhưng vẫn chưa đạt được kết quả bảo tồn.

3.2. ĐÁNH GIÁ VỀ QUẢN TRỊ VÀ QUẢN LÝ BỀN VỮNG, CÔNG BẰNG

3.2.1. MỤC ĐÍCH

Phần này đề cập đến tính bền vững và công bằng của hoạt động quản trị và quản lý của khu vực

3.2.2. THÔNG TIN CẦN THIẾT

(Các) cơ quan quản trị, người dân bản địa, cộng đồng địa phương, những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan khác đã được xác định ở bước 2.

THÔNG TIN CẦN CÓ	DỮ LIỆU VỀ KHU VỰC
<p>Cơ sở dài hạn cho quản trị và quản lý:</p> <ul style="list-style-type: none">• mô tả cơ sở pháp lý hoặc cơ sở được công nhận khác cho việc quản trị và quản lý dài hạn• mô tả bất kỳ tên chính thức nào (ví dụ: khu vực quân sự; khu vực bảo vệ lưu vực sông, Vùng Biển Đặc biệt Nhạy cảm, khu vực di sản khảo cổ học)	
<p>Quản trị công bằng: sự tham gia của những cơ quan có thẩm quyền:</p> <ul style="list-style-type: none">• mô tả cách thức cơ quan quản trị, người dân bản địa, cộng đồng địa phương, những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan khác (như đã được xác định trong bước 2) tham gia vào các thỏa thuận quản trị và quản lý	

3.2.3. ĐÁNH GIÁ

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
<p>Tiêu chí 7: Cơ chế quản trị và quản lý có khả năng duy trì lâu dài</p>	<p>Các cơ chế quản trị và quản lý có cơ sở pháp lý hoặc có các hình thức được công nhận hoặc hỗ trợ khác, đồng nghĩa với việc các cơ chế này có khả năng duy trì lâu dài không?</p>	<p>☐ Có ☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần ☐ Không</p>	<p>Tóm tắt ngắn gọn thông tin minh chứng cho đáp án</p>
<p>Hướng dẫn về Tiêu chí 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> Một khu vực mà các biện pháp bảo tồn được thừa nhận về mặt pháp lý hoặc có các hình thức công nhận khác, mà sự thừa nhận này không thể dễ dàng bị đảo ngược hoặc loại bỏ thì có thể coi là một OECM. Ví dụ sự thừa nhận về mặt pháp lý có thể là một quy định, một quy hoạch không gian hoặc một quy hoạch sử dụng đất. Các cơ chế quản trị và quản lý hỗ trợ bảo tồn đa dạng sinh học phải được duy trì lâu dài, nghĩa là chúng có hiệu lực trong tương lai gần. Các hoạt động quản lý có thể mang tính thời vụ hoặc tạm thời, tùy thuộc vào bản chất của đa dạng sinh học và các mối đe dọa (ví dụ: hoạt động bảo vệ loài di cư có thể chỉ cần thiết khi loài đó hiện diện). Tuy nhiên, phải có chú ý duy trì việc thực hiện các hoạt động theo mùa trong thời gian dài. 			

NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	CÂU HỎI	ĐÁP ÁN	GIẢI THÍCH
Tiêu chí 8: Cơ chế quản trị và quản lý có khả năng giải quyết các vấn đề về tính công bằng	Các cơ chế quản trị và quản lý có khả năng giải quyết 3 khía cạnh (sự công nhận, quy trình, phân phối) của tính công bằng hay không	☐ Có ☐ Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần ☐ Không	Tóm tắt ngắn gọn thông tin minh chứng cho đáp án

Hướng dẫn về Tiêu chí 8:

- Người đánh giá có thể trả lời 'có' đối với tiêu chí này nếu các thể chế/cơ chế quản trị và quản lý đang nỗ lực giải quyết các vấn đề về công bằng, và có khả năng đưa đến các kết quả ngày càng công bằng hơn trong tương lai.
- Quản trị công bằng được định nghĩa là sẽ giải quyết các vấn đề:
 - **công nhận** các quyền, bản sắc, giá trị, hệ thống tri thức và thể chế của những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan;
 - **các quy trình** dẫn đến việc ra quyết định và quy định có sự tham gia đầy đủ của các bên;
 - **chia sẻ** chi phí và lợi ích từ việc quản lý OECM.
- Việc quản lý một OECM cần duy trì tất cả các giá trị tinh thần, văn hóa và kinh tế xã hội truyền thống nếu tồn tại, miễn là việc quản lý các giá trị này không làm suy giảm giá trị đa dạng sinh học của khu vực.

Thông tin thêm:

- Một công cụ để đánh giá việc quản trị các khu bảo tồn hoặc các OECM, Đánh giá tại chỗ về Quản trị và Công bằng (SAGE), hiện có tại <https://www.iied.org/site-level-assessment-governance-equity-sage>

3.3. TÓM TẮT ĐÁNH GIÁ

3.3.1. TỔNG HỢP KẾT QUẢ CUỐI CÙNG

Sử dụng bảng dưới đây để tóm tắt kết quả đánh giá sàng lọc và đánh giá đầy đủ

STT	TIÊU CHÍ	ĐÁP ÁN (đánh dấu một lần cho mỗi tiêu chí)		
		Có	Không chắc chắn hoặc chắc chắn một phần	Không
Các tiêu chí đánh giá sàng lọc				
1	Khu vực này <u>không</u> phải là một khu bảo vệ (PA)			
2	Khu vực có <i>khả năng</i> hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng			
Các tiêu chí đánh giá đầy đủ				
3	Khu vực này là một khu vực được xác định về mặt địa lý			
4	Khu vực này <i>được khẳng định</i> có vai trò hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng			
5	Các hoạt động đe dọa đến các giá trị đa dạng sinh học của khu vực được ngăn chặn hoặc giảm thiểu			
6	Việc quản trị và quản lý của khu vực đem lại kết quả về bảo tồn <i>nguyên vẹn</i> các giá trị đa dạng sinh học quan trọng			
7	Cơ chế quản trị và quản lý có khả năng duy trì lâu dài			
8	Cơ chế quản trị và quản lý có khả năng giải quyết các vấn đề về công bằng			

Một khu vực có đáp án 'có' cho mọi tiêu chí đủ điều kiện là OECM, tùy thuộc vào sự đồng thuận của các bên liên quan và được chính phủ quốc gia công nhận. Một khu vực có một hoặc nhiều đáp án 'không chắc chắn/chắc chắn một phần' hoặc 'không' không đủ điều kiện là OECM.

3.3.2. CÁC BƯỚC TIẾP THEO ĐỐI VỚI MỘT OECM ĐÃ ĐƯỢC XÁC NHẬN

Khi một khu vực đáp ứng tất cả các tiêu chí về OECM, các bước tiếp theo là:

- Kết quả đánh giá, cùng với tài liệu đánh giá, cần được thông báo cho (các) cơ quan quản trị và quản lý, người dân bản địa, cộng đồng địa phương và những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan quan trọng khác.
- Tài liệu về quá trình và kết quả đánh giá, bao gồm cả dữ liệu hỗ trợ, cần được lưu trữ an toàn để tham khảo sau này.
- Khi sự đồng thuận ban đầu (bước 2) chỉ để cho việc thực hiện đánh giá, cần phải lấy ý kiến đồng thuận về việc công nhận và báo cáo khu vực là một OECM.
- Sau khi có được sự đồng thuận, khu vực phải được báo cáo thông qua Cơ sở Dữ liệu Toàn cầu về OECM (WD-OECM) bởi cơ quan quản trị hoặc bởi một bên liên quan khác với sự đồng ý của cơ quan quản trị. Hướng dẫn báo cáo các khu vực cho Cơ sở Dữ liệu Toàn cầu về OECM có trên trang web Bảo vệ hành tinh tại: <https://www.protectedplanet.net/en/thematic-areas/oecms?tab=About>. Nếu thích hợp, OECM cũng nên được báo cáo hoặc đưa vào danh sách của bất kỳ cơ sở dữ liệu và tài liệu quốc gia và địa phương có liên quan nào.
- Giám sát tình trạng đa dạng sinh học, quản lý các mối đe dọa theo thời gian là chìa khóa để quản lý hiệu quả và sẽ rất cần thiết để đảm bảo OECM tiếp tục hỗ trợ các giá trị đa dạng sinh học quan trọng.

3.3.3. CÁC BƯỚC TIẾP THEO ĐỐI VỚI CÁC KHU VỰC KHÔNG ĐÁP ỨNG CÁC TIÊU CHÍ

Khi một khu vực không đáp ứng tất cả các tiêu chí OECM, các bước tiếp theo là:

- Cần xem xét lại việc đánh giá để xác định nguyên nhân khiến khu vực chưa đáp ứng các tiêu chí. Cụ thể, nên kiểm tra các đáp án 'không chắc chắn/chắc chắn một phần' để xác định xem các tiêu chí có thể được đáp ứng với thông tin bổ sung hay không (các đáp án 'không chắc chắn') hoặc liệu có cần thay đổi về quản trị và quản lý hay không (các đáp án 'chắc chắn một phần'), chẳng hạn như thông qua việc kiện toàn năng lực. Nếu thích hợp, nên xây dựng một kế hoạch hành động để giải quyết những vấn đề này.
- Kết quả đánh giá, bao gồm kế hoạch hành động và kế hoạch đánh giá lại, cần được thông báo cho cơ quan quản trị (nếu họ không phải là người đánh giá), người dân bản địa, cộng đồng địa phương và những cơ quan có thẩm quyền và các bên liên quan quan trọng khác.
- Tài liệu về quá trình và kết quả đánh giá, bao gồm dữ liệu hỗ trợ, phải được lưu trữ an toàn, vì điều này sẽ tạo cơ sở cho bất kỳ hoạt động đánh giá lại sau này.
- Khu vực có thể được đánh giá lại bất cứ lúc nào bằng cách cập nhật dữ liệu hiện có. Người đánh giá cần xác định xem các bước sàng lọc (bước 1) và lấy ý kiến đồng thuận (bước 2) vẫn còn hiệu lực hay cần được lặp lại.